

ANEKSY

WAŻNIEJSZE PUBLIKACJE NAUKOWE AUTORA

Książki

1. *Pałac Krasieńskich*, Warszawa, wyd. PWN, (seria: *Zabytki Warszawy*), 1972, ss. 84, il. 49.
2. *Tylman z Gameren, architekt polskiego baroku* (seria: *Studia z Historii Sztuki*, t. 17), Wrocław, wyd. Ossolineum, 1973, ss. 354, il. 425.
3. *Sztuka jako świadectwo czasu. Studia z pogranicza historii sztuki i historii idei*, Warszawa, wyd. ARKADY, 1981, ss. 236, il. 153.
4. *Tilman van Gameren. Leben und Werk* (Übersetzung von J. Marquard-Twarowski) München, wyd. Deutscher Kunstverlag, 1994, ss. 367, il. 355.
5. *Orbis Polonus. Studia z historii sztuki XVII - XVIII wieku*, Warszawa, wyd. DiG, 2002, ss. 342, il. 205.
6. *Kaplica Zygmuntowska (1515-1533). Problematyka artystyczna i ideowa mauzoleum króla Zygmunta I*, Warszawa, wyd. Liber Pro Arte - Instytut Sztuki PAN, 2007, ss. 372, il. 271.
7. *King Sigismund Chapel at Cracow Cathedral (1515-1533)*, Cracow, wyd. Zamek Królewski na Wawelu - IRSA, 2012, ss. 374, il. 360.

8. *Tylman z Gameren (1632-1705). Twórczość architektoniczna w Polsce*, Warszawa-Monachium-Berlin, wyd. DiG, 2012, ss. 375, il. 344.

9. *Rezydencja królewska na Wawelu w czasach Zygmunta Starego. Program użytkowy i ceremonialny*, Warszawa, wyd. Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, 2013 ss. 153, tabl. 5, il. 48.

10. *Pałac królewski Zygmunta I na Wawelu jako dzieło renesansowe*, Warszawa, wyd. Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, 2015, ss. 145, tabl. 4, il. 212.

11. *Z Mazowsza na Litwę i Ruś Koronną. Kartki z kresowych dziejów jednej polskiej rodziny (Mossakowskich herbu Jastrzębiec)*, Warszawa, wyd. Liber Pro Arte - Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, 2017, ss. 317.

12. *Ars temporis sui testimonium. Ten Essays in Art History*, Cracow, wyd. IRSA 2020, ss. 283, il. 222.

13. *Wawel Zygmunta. Przewodnik historyczny po pałacu królewskim w XVI wieku*, Warszawa, wyd. Liber Pro Arte, 2020, ss.111, il. 11, tabl. V.

14. *Pałac królewski na Wawelu w czasach Zygmunta Starego. Cztery studia*, Warszawa, wyd. Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, 2021, ss. 452, il. 263, tabl. 24.

Średniowiecze

- 1. *La Porte de bronze de Gniezno et la „Chronique polonaise” de maître Vincent*, „Polish Art Studies”, t. 2, 1980, s. 11-29. [wersja polska: *Drzwi Gnieźnieńskie a „Kronika Polska” Mistrza Wincentego*, „Rocznik Historii Sztuki”, t. 12, 1981, s. 5-13].
- 2. *Kiedy powstała tumba króla Władysława Jagiełły?* [w:] *Ars auro prior. Studia Ioanni Białostocki sexagenario dicata*, Warszawa, PWN, 1981, s. 227-236.

Kultura umysłowa humanizmu I renesansu

- 3. *The Symbolic Meaning of Copernicus’ Seal*, „Journal of the History of Ideas”, t. 34, 1973, nr 3 (July-September), s. 451-460. [wersja polska: *Symbolika pieczęci Mikołaja Kopernika*, „Rocznik Historii Sztuki” t. 10, 1974, s. 222-230].

Rafaël

- 4. *Raphael’s „St Cecilia”. An Iconographical Study*, „Zeitschrift für Kunstgeschichte”, t. 21, 1968, z. 1, s. 1-26. [wersja polska: *Rafaelowska „Św. Cecylia”. Studium ikonograficzne*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 30, 1968, nr 2, s. 137-156; wersja włoska: *Il significato della „Santa Cecilia” di Raffaello* [w:] *Indagini per un dipinto. La Santa Cecilia di Raffaello*, Intr. A. Emiliani, Bologna, ALFA, 1983, s. 51-79].
- 5. *Trent’ anni dopo: ricerche sul significato della “Santa Cecilia” di Raffaello* [w:] *Per la storia dell’arte in Italia e in Europa. Studi in onore di Luisa Mortari*, a cura di M. Pasculli Ferrara, Roma, De Luca Editori d’Arte, 2004, s. 269-276. [wersja polska: *Pokłosie badań nad treścią obrazu Rafaela „Święta Cecylia” w ostatnim*

trzydziestopięcioleciu [w:] *Ocalić dla przyszłości. Studia ofiarowane Ryszardowi Brykowskiemu*, Warszawa, Instytut Sztuki PAN, 2003, s. 171-182].

– 6. *The Antique Source of Raphael's "Triton and a Nereid" in the Villa Farnesina and Related Representations* [w:] *Curia maior. Studia z dziejów kultury ofiarowane Andrzejowi Ciechanowieckiemu*, Warszawa, Zamek Królewski w Warszawie, 1990, s. 47-49.

Zamek Wawelski

– 7. *La non più esistente decorazione astrologica del castello reale di Cracovia* [w:] *Magia, astrologia e religione nel Rinascimento. Convegno polacco-italiano (Varsavia: 25-27 settembre 1972)*, Wrocław, Ossolineum, 1974, s. 90-98.

– 8. *Treść dekoracji renesansowego pałacu na Wawelu* [w:] *Renesans. Sztuka i ideologia. Materiały sympozjum naukowego Komitetu Nauk o Sztuce PAN, Kraków, czerwiec 1972 oraz sesji naukowej Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Kielce, listopad 1973*, Warszawa, PWN, 1976, s. 349-380.

– 9. *La decorazione dei portali del palazzo reale di Cracovia e il problema del loro stile* [w:] *Le Génie du lieu. La réception du langage classique en Europe (1540-1650): sélection, interprétation, invention. Actes de sixièmes Rencontres d'architecture européenne, 11-13 juin 2009, en hommage au professeur Jean Guillaume*. Études réunies par M. Chatenet, C. Mignot, Paris, Ed. Picard, 2013, s. 125-130.

– 10. *Gli appartamenti del re Sigismondo I e della regina Bona Sforza nel Castello Reale di Cracovia (1518-1548)* [w:] *Le prince, la princesse et leurs logis. Manières d'habiter dans l'élite aristocratique européenne (1400-1700). Actes des septièmes Rencontres d'architecture*

européenne Paris 27-30 juin 2011. Études réunies par M. Chatenet, K. De Jonge, Paris, Ed. Picard, 2014, s. 45-54.

– 11. *Europejski kontekst renesansowej przebudowy królewskiego pałacu na Wawelu. Neapol – Urbino – Buda – Praga*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 78, 2016, nr. 1, s. 5-36.

– 12. *Henryk Walezy na Wawelu [w:] Velis quod possis. Studia z historii sztuki ofiarowane profesorowi Janowi Ostrowskiemu*, Kraków 2017, s. 585-591, il. 814-816. [wersja francuska: *Henri de Valois au château royal du Wawel à Cracovie*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 79, 2017, nr. 3, s. 443-453.

Kaplica Zygmuntowska

– 13. *Tematyka mitologiczna dekoracji kaplicy Zygmuntowskiej*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 40, 1978, nr 2, s. 118-132. [wersja włoska: *La decorazione mitologica della Cappella del re Sigismondo I [w:] Italia, Venezia e Polonia tra Medio Evo e età moderna*. A cura di V. Branca e S. Graciotti (Civiltà Veneziana. Studi 35), Firenze, L. Olschki, 1980, s. 271-287].

– 14. *Il concetto etnogenetico particolare riflesso nella decorazione della Cappella del re Sigismondo [w:] Cultura e nazione in Italia e Polonia dal Rinascimento all'Illuminismo*. A cura di V. Branca e S. Graciotti (Civiltà Veneziana. Studi 41), Firenze, L. Olschki, 1986, s. 253-262.

– 15. *O niektórych przedstawieniach mitologicznych w kaplicy Zygmuntowskiej post scriptum*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 46, 1984, nr 4, s. 333-344.

– 16. *Antyczne i renesansowe wzory motywu Arae Pacis Augustae w dekoracji Kaplicy Zygmuntowskiej [w:] Symbolae historiae artium. Studia z historii sztuki Lechowi Kalinowskiemu dedykowane*, Warszawa, PWN, 1986, s. 381-396.

- 17. *Zmiany kamiennej dekoracji rzeźbiarskiej Kaplicy Zygmuntowskiej przy katedrze krakowskiej w XVIII i XIX w.*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, t. 31, 1986, z. 3-4, s. 223-277.
- 18. *Proweniencja artystyczna twórczości Bartłomieja Berrecciego w świetle dekoracji Kaplicy Zygmuntowskiej*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 48, 1986, z. 2-4, s. 165-191.
- 19. *Antyczne i renesansowe wzory dekoracji wawelskiej Porta triumphalis*, „Polska Sztuka Ludowa”, t. 41, 1987, nr 1-4, s. 6-17. [wersja angielska: *Antique and Renaissance Models of the Porta Triumphalis in the King Sigismund Chapel in Cracow*, „Polish Art Studies”, t. 12, 1991, s. 27-36].
- 20. *„Liściasty chłopiec” – motyw antyczny w dekoracji Kaplicy Zygmuntowskiej i jego geneza*, „Rocznik Historii Sztuki”, t. 17, 1988, s. 105-119.
- 21. *Wawelska jaszczurka i jej domniemane wzory* [w:] *Sztuka na wysokości oczu. Film i antropologia. Pamięci Profesora Jackiewicza*, Warszawa, Instytut Sztuki PAN, 1991, s. 67-72.
- 22. *L'ordine «composito» della cappella del re Sigismondo a Cracovia* [w:] *L'emploi des ordres dans l'architecture de la Renaissance. Actes du colloque tenu à Tours du 9 au 14 juin 1986*, Paris, Picard, 1992, s. 299-310.
- 23. *Bartolomeo Berrecci à Cracovie: la chapelle Sigismond*, „Revue de l'Art”, 1993, no 101, s. 67-85.
- 24. *Kiedy, jak i przez kogo wznoszona była i dekorowana Kaplica Zygmuntowska*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, t. 39, 1994, z. 2, s. 87-127.
- 25. *Figuralne motywy dekoracyjne Kaplicy Zygmuntowskiej a kolekcja rzeźb antycznych rodziny Della Valle w Rzymie* [w:] *Nobile claret*

opus. *Studia z dziejów sztuki dedykowane Mieczysławowi Złatowi*, Wrocław, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998, s. 195-202.

– 26. *I Pan di Della Valle e la loro fortuna a Cracovia* [w:] *Music in the World of Ideas dedicated to Michał Bristiger*. Ed. by H. Geyer, M. Jabłoński, J. Stęszewski, Poznań, Ars Nova, 2001, s. 539-545.

Nowożytna sztuka polska i Gisleni

– 27. *Orbis Polonus. Krzyżtopór a Caprarola* [w:] *Arx felicitatis. Księga ku czci Profesora Andrzeja Rottermunda w sześćdziesiątą rocznicę urodzin od przyjaciół, kolegów i współpracowników*, Warszawa, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, 2001, s. 165-181.

– 28. *Galeria przy Villa Regia w Warszawie projektu G. B. Gisleniego*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 57, 1995, nr 1-2, s. 37-54. [wersja włoska: *La Galleria con figurazioni di sculture antiche (1665 ca.) della residenza di Varsavia della regina Luigia Maria Gonzaga* [w:] *Roma e Varsavia. Tradizione classica e educazione artistica nell'età dei lumi e oltre*, a cura di J. Miziołek, Roma 2019, s. 14-33].

– 29. *Projekt kościoła Karmelitów Bosych w Warszawie autorstwa Giovanniego Battisty Gisleniego*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 59, 1997, z. 1-2, s. 92-103.

– 30. *Pałac Biskupi w Krakowie a projekty Giovanniego Battisty Gisleniego*, „Roczniki Sztuki Śląskiej”, t. 17, 1999, s. 137-145.

– 31. *Projekt Teatro di Quarantore autorstwa Giovanniego Battisty Gisleniego*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 62, 2000, nr 1-2, s. 51-85.

– 32. *Uroczystości wawelskie w styczniu 1649 roku a projekty Giovanniego Battisty Gisleniego*, „Studia Waweliana”, t. 9-10, 2001/2002, s. 41-83.

– 33. *Królowa czy podkanclerzyna? Dekoracja ołtarzowa Giovanniego Battisty Gisleniego* [w:] *Artyści włoscy w Polsce XV-XVIII wieku*, Warszawa 2004, s. 411-420.

– 34. *Gli anni romani di Giovanni Battista Gisleni*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 71, nr 1-2, 2009, s. 35-56. [wersja polska: *Rzymskie lata Giovanniego Battisty Gisleniego* [w:] *Polska i Europa w dobie nowożytnej. Prace naukowe dedykowane Profesorowi Juliuszowi A. Chrościckiemu*, Warszawa 2009, s. 535-549].

Tylman z Gameren

– 35. *Kościół Sakramentek w Warszawie. Charakterystyka i geneza architektury*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 26, 1964, nr 4, s. 227-251.

– 36. *Charakterystyka i geneza formy architektonicznej kościoła św. Anny w Krakowie*, „Rocznik Krakowski”, t. 37, 1965, s. 37-62.

– 37. *Pałac Krasińskich w Warszawie (1677-1699)*, „Folia Historiae Artium”, t. 2, 1965, s. 117-192.

– 38. *Pałac Stanisława Herakliusza Lubomirskiego w Puławach*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 28, 1966, nr 1, s. 3-27.

– 39. *Architektura kościoła bernardynów w Czerniakowie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, t. 11, 1966, z. 2, s.125-165, ryc. 1-64.

– 40. *Rezydencja ujazdowska Stanisława Herakliusza Lubomirskiego*, „Biuletyn Historii Sztuki”, t. 31, 1969, nr 4, s. 363-392.

– 41. *Mauzoleum Morsztynów w Warszawie* [w:] *Funkcja dzieła sztuki. Materiały sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Szczecin, listopad 1970*, Warszawa, PWN, 1972, s. 225-241. [wersja włoska: *Il mausoleo dei Morstin a Varsavia ed "egittologia" del Seicento*,

“Colloqui del Sodalizio tra Studiosi dell’ Arte”, nuova serie t. 6, 1981, s. 49-51].

– 42. *Czy projektant Okopów Św. Trójcy?* [w:] *Sztuka baroku. Materiały sesji naukowej ku czci śp. profesorów Adama Bochnaka i Józefa Lepiarczyka zorganizowanej przez Krakowski Oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki i Instytut Historii Sztuki UJ, Kraków, 8-9 czerwca 1990 roku, Kraków, Wydawnictwo Klubu Inteligencji Katolickiej w Krakowie, 1991, s. 123-129.*

– 43. *Nowe identyfikacje projektów rysunkowych Tylmana z Gameren (Puławy, Ujazdów, Łazienki) i domniemane studia Tytusa Liwiusza Burattiniego* [w:] *Między Padwą a Zamościem. Studia z historii sztuki i kultury nowożytnej ofiarowane profesorowi Jerzemu Kowalczykowi, Warszawa, Instytut Sztuki PAN, 1993, s. 209-224.*

– 44. *Tematyka dekoracji pałacu Krasińskich (1689-1699). Jej wzory literackie i plastyczne. Udział fundatora, architekta i rzeźbiarza, „Rocznik Biblioteki Narodowej”, t. 30-31, 1994-1995, s. 11-35.*

– 45. *Projekty Tylmana z Gameren na pomnik nagrobny hetmana Pawła Jana Sapiehy* [w:] *Kultura staropolska – kultura europejska. Prace ofiarowane Januszowi Tazbirowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe Semper, 1997, s. 425-433.*

– 46. *Tilman van Gameren in Poland. His oeuvre in an art-historical context* [w:] *Tilman van Gameren (1632-1706). A Dutch Architect to the Polish Court*, ed. by E.J. Goossens and K. Ottenheim, Amsterdam, Amsterdam Royal Palace Foundation, 2002, s. 41– 83. [wersja polska: *Twórczość Tylmana z Gameren w Polsce na tle sztuki europejskiej* [w:] *Tylman z Gameren – architekt Warszawy. Holender z pochodzenia, Polak z wyboru, Warszawa, Zamek Królewski w Warszawie, 2003, s. 25-72].*

– 47. *Wczesny projekt pałacu w Puławach* [w:] *Marmur dziejowy. Studia z historii sztuki*, pod red. E. Chojeckiej, T. Jakimowicz, W. Juszczyka, W. Okonia, Poznań, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk (Prace Komisji Historii Sztuki, t. 32), 2002, s. 179-186.

Fischer von Erlach i sztuka XVIII wieku

– 48. *Kaplica Elektorska przy Katedrze we Wrocławiu, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace*, z. 45, (*Prace z historii sztuki*, z. 1), 1962, s. 195-222. [wersja niemiecka: *Die Kurfürstenkapelle Fischers von Erlach im Breslauer Dom*, „Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte“, t. 19 (28), 1962, s. 64-87].

– 49. *Józefina Potocka en tant que Diane. Portrait polonais inconnu dû au peintre Giovanni-Battista Lampi l’Ancien*, „Polish Art Studies“, t. 14, 1992, s. 59-62.

– 50. *Zwischen Rom, München und Warschau. Rätselhafte Zeichnungen in der Sammlung des Atchitekten Tilman van Gameren* [Enrico Zuccalli], „Zeitschrift für Kunstgeschichte“, t. 57, 1994, z. 2, s. 201-218.

– 51. *Potocki, Palladio e la facciata della chiesa di Sant’Anna a Varavia*, „Napoli nobilissima“, t. 37, fasc. 1-6, 1998, s. 57-62.

Rodzina

– 52. *Mossakowscy. U początków rodziny i nazwiska*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego“, t. 6 (17), 2003, s. 25-39.

– 53. *Rodzina Komarnickich i Uroż – objaśnienia historyczne* [w:] *Janina z Noskowskich Jarzymowska, Uroż, dziadzio i wnuki. Opowieść prawdziwa*, Warszawa 2016, s. 129-182.